

tolai és követői ne voltak volna, a néppártnak is vannak itt-ott hivei. A magyar nép zömének egészséges gondolkozása és politikai érettsége azonban pozdorjává fogja verni azon elveket, melyeknek esetleges diadala mérhetetlen szerencsétlensége volna ennek az ezeréves hazának.

Azért tehát minden magyar embernek, ki hazáját szereti, kötelessége a néppárt törekvéseit a törvényes eszközök igénybevételeivel meghiusítani. Szolgálatot teszünk ezzel a közbékének és a hazának.

Ez a két kincs pedig megérdemli, hogy résen álljunk akkor, midőn egy sötétségben dolgozó magát pártjának nevező elvakult tömeg az ország főkinésének: a békének megromlásán fáradozik.

Amit a néppárt excellenciás vezetői tesznek, az ugyis csak egy ephemer jellegű passzio, melybe épp úgy beléúnnak előbb utóbb, mint a veres frakkba, vagy abba a hálába, melylyel nagy birtokaik révén a közbéke iránt tartoznának.

Censeo . . . . . néppárt esse delendam!

— Az ezeréves Magyarország és létezésének biztosítékai. Ez a czime annak a nagyobb szabású értekezésnek, melyet Beksics Gusztáv a Revue politique et parlementaire című folyóiratnak legújabb számában írt. Beksics sorra foglalkozik a magyarországi nemzetiségekkel, azok törekvéseivel, céljaival. Fejtegetése folyamán megállapítja, hogy sem a horvát autonomia, sem a déli szláv állam eszméje a magyar történelmi állam egyensúlyát meg nem zavarhatja. A nemzeti-

ségi eszmék diadalának Magyarországon nincsenek meg a szükséges feltételei; nem támogatja azt sem a történelmi emlékek, sem a kultúra, vagy a nemzeti vagy tényezője. Nem veszélyes a román elem sem, mert ha az a jelenlegi arányban szaporodnék is, egy félszázad multán csak 4 milliót tenne ki a 17 millió magyar mellett. A nemzetiségi eszmék nem kerekedtek Magyarországra felé akkor sem, a mikor sokkal gyengébbek voltunk, mint ma és a mikor sokkal gyengébbek voltunk, mint ma és a mikor egy idegen hatalom is támogatta azokat a törekvéseket. Ma még kevésbé kerekedhetnek föléje, mert a magyar faj ereje ma tiszteletet parancsol. A magyar történelmi állam tehát feltartóztatlanul halad fejlődése útján és aránylag rövid idő alatt fog céljához eljutni. Akkor aztán nem is lesz többé semmiféle nemzetiségi kérdés.

— A kurlai törvényjavaslat a főrendeknél. A Kuria képviselőválasztási biráskodását szabályozó törvényjavaslat, mint a Pesti Hírlap értesül, csak az őszszel kerül napirendre a főrendiházban. Az őszre halasztás oka az volt, hogy a nyári évszak előrehaladt volta miatt aligha lehetett volna most a főrendeket határozatképes számmal együtt tartani a törvényjavaslatnak hosszabb időt kívánó tárgyalása alatt.

Országgyűlés.

Budapest, június 23.

A t. Ház ma harmadik felolvasásban is megszavazta a cukoradóról és a sárbogárd-székesfehérvári vasutról szóló javaslatokat s aztán megválasztotta a házszabályokat revidáló 30 tagu bizottságot.

A házadójavaslat 5. §-ánál Hermann Ottó Szeged építkezésének gyámolítását kérte és ennek céljából a házadó kedvezmény prolongációját sürgette. Előzőleg azonban a főváros tulságos kedvezményekben való részesítését kifogásolta.

Gajári Odön a fővárost illetőleg nem érthet egyet Hermannal. Budapest fejlődése és felvirágozása nagy érdekünk s ezt a szempontot méltányolván, lehetetlen

helyesléssel nem gondolni mind arra, a mi a főváros érdekében a kormány és a törvényhozás részéről történt. Szegeddel szemben a méltányosságot — e város speciális helyzetére való tekintettel — helyesnek, sőt szükségesnek tartja. Azonban addig a határig még sem lehet elmenni, a mit Hermann proponált.

A helyesléssel fogadott felszólalás után Tomasics Mór Zágrábra vonatkozólag intézett kérdést a pénzügyminiszterhez, Sima Ferencz, Kossuth Ferencz és Helffy Ignác pedig ismét Szeged érdekében szölgáltak.

Lukács László pénzügyminiszter Hermann indítványát ugy politikai, mint közgazdasági szempontból elhibázottnak tartja és ezért nem is fogadja el. Am Szeged helyzetét méltányolja ő is és épen e méltánylás jeléül Gajári Odön indítványát készséggel elfogadja. Tomasics megjegyzésére ugy reflektál, hogy a horvát-szlavon városok szintén élvezik e javaslatban biztosított előnyöket.

A Ház Herman Ottó módosítását mellőzte, ellenben elfogadta Gajári Odön módosítását. A törvényhozás ezen határozata megállapítja Szeged számára a legmesszebb menő házadó kedvezményeket, a nélkül, hogy ez által kivételes állapotokat teremtené.

Horváth Gyula azt a indítványát indokolta, a melyben az interparlamentáris kongresszusra a költségek megszavazását kéri. A Ház az indítványt elfogadta tárgyalásra és holnap napirendjére tüzte.

A majorsági zsellérbirtokra vonatkozó javaslatot Mohay Sándor ajánlotta elfogadásra s ezt módosított formában Erdély miniszter is, a Ház is magáévá tette. Azután Bánffy Dezső miniszterelnök választott három interpellációra.

Ugron keleti kérdéseire megjegyzi, hogy azokra Goluchowski gróf exozéja részletes felvilágosításokkal szolgált előzetesen már és így csaknem érthetetlen, hogy minek hozta fel Ugron azt a témát újból is? A külpolitikára meglévő a magyar kormányra a kellő befolyása, természetes, hogy Goluchowski gróf beszédéből Ugron értesülhetett a magyar kormány véleményéről is. Most a minisz-

nan a tündéri hangokat hallá, tudakozódni kezd- a titkos énekesről. — De hiába! sem madár, sem virág nem tudta megmondani a dalnok kilétét.

Ekkor szép, virágzó rózsátó tünt szemébe, melynek minden szirmán, levelén harmatkönnyekek fénylettek.

— Mondd meg nekem, szép virágkirályné, — szólt a rózsához, — nem álmodtál te a mult éjjel mennyei hangokról? En egész éjjel csodás éneket hallottam.

— A bűvös éneket én is hallám! — viszonzá a rózsza.

— S nem ismered a csodahangok teremtőjét?

— De igen: a csalogány zengett, a dalok királynéja, kinek legesengőbb, legtisztább szeretja van a föld kerékességén, kit ugy szerettek mint a napot.

— S honnan jött ő, ki soha dalolni nem tudott? kitől nyerte a bűvös hangokat?

— A szép dalra néhány óra előtt tanítá őt az igazság angyala.

— Én dicséneket zengek neki veled, bájos virágkirályné; én ugy szeretem őt, mint te, és égek a vágytól őt láthatni, s keblemre ölelni. Add tudtára, kérlek, bájos ajkaiddal, hogy szeretem őt, s hogy ez éjjel elvárom a kristálytisza, csöndes habokon, melyeket a hold ajkai csókolnak. A tó minden lakója üdvözölni fogja, a szép virágok pedig édes illatot terjesztenek eléje. Mily boldog lesz az álmodó világ, ha egyesült dalunkat hallja, mely az angyalokat is elbűvöli.

A rózsza lehajtá fejcskáját s így szólt gyöngéd hangon:

— Oh, csak ne hallgatna édes hívásodra, mert rosszat sejtetek.

Megérkezett az éj; az égről ezernyi fényes csillagszem nézett le a föld pompáira. A hattyu oly büszke tekintettel uszált föl s alá, mint még soha; keble sebesen hullámozott, s szemeiben különös barátságatlan tekintet ült.

Nemsokára édes illatos lehelet vonult végig az egész természetben; ez az igazság angyalának mosolya volt. E perczen gyöngéd szárnyesattogás volt hallható, s a hattyu keblére az epedő dalok teremtője, a fülemile szállott.

Csodálkozva tekintte rá a hattyu; mily egyszerű volt a barna öltöny, melyet viselt; termete mily gyöngéd, mily igénytelen; csak szeme ragyogtak, mint a finomul esiszolt gyémánt, s valami bűvös vegyülete látszott benne az élénkségnek, és végnélküli, mély fájdalomnak.

Amint a csalogány mennyei dalhangján elbeszélé, hogy a tó királyának szives meghívására megjelent, annál is inkább, mert a vizirózsza is üzenetet küldte nevében: a hattyu sziveben újra feltámadt az irigység, s bosszútól reszketve magragadá a gyöngéd madárkát, s a hideg hullámok alá taszítá.

Egyetlen szivrepesztő panaszhang hallatszott, mely után siri esend áll be. A hattyu lélekzeni sem mert, furdalta a vétkes öntudat.

A dalnok gyöngéd hullája másnap

reggel a parton feküdt a hü rózsabokor árnyában, mely illatos, piros leveleiből készített neki szemfödület, s egész életét át gyászolta.

Az egész természet várta a hattyu énekét, de az nem hallatá magát. Egyszerre egy angyal röpült a tó elé s komoly hangon így szólt a hattyuhoz:

— Légy megbüntetve egész fajoddal kevélységed miatt. A mire büszke valál, azt veszted el. E percztől nincs bűvös hangod.

A természet igazságosnak találta az ítéletet.

Az angyal szava teljesült. A hattyu azóta néma . . .

Ez időtől a csalogányok többnyire a vizek mellett tartózkodnak, hol első királynéjukat siratják. A hattyuk minden éjjel hallják e panaszteljes dalt, s eltűnt boldogságukról álmodnak, epedve elvesztett szép énekük után, mely hő vágyuk csak haláluk óráján teljesül, midőn a kegyes ég megoldja nyelvüket, s ők édes mámorban, gyöngéd, csodaszép hangok között távoznak az életből, mely zokogás és mosoly egyszermind, sirnak előgők büne miatt s édesen mosolyognak, hogy visszanyerték pillanatra énekeket. Ez a mesés bűvös hattyudal.

Ily hattyudal mindnyájunknak az élet utolsó perce, midőn elvesztett édenünkről álmodunk, s távozó lelkünk csodás éneket zeng szellemhangon.

terelnök annyit tehet, hogy ismétli, legföljebb kommentálja Goluchowski gróf expozéját. Törökországgal szemben álláspontunk a régi barátságos s a status quo fentartására irányuló magatartás s a törekvés, hogy jogosulatlan külső befolyások ne érvényülhessenek. Ezt feleli és ennek tudomásul vételét kéri.

A nagy többség élénk helyesléssel fogadta a feleletet, s bár Ugron Gábor pattogott ellene, tudomásul vette.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök fellet a Lueger-interpellációkra is. Az egyedül helyes álláspontra helyezkedett: teljes ignorálással fogadja Leuger nemtelen támadásait. Meszlényi kérdéseire az újságizgatásokat és az ügynököket illetőleg a kormány megfogja tenni a törvényes intézkedéseket.

A Ház ezt is tudomásul vette.

A debreczeni első Takarékpénztár alapítása.

II.

Mint az alakulási jegyzőkönyv tegnap közölt szakasza bizonyítja az alakuló gyűlés 2896. febr. 18-án történt meg, úgy hogy ezt a napot tekinthetjük egyezersmind pénzintézetünk megalakulása idejének.

Az alapítók által kibocsátott s alakuláskor bemutatott 738 részvénynek akadt gazdája, de forgalomban volt egy másik iv is, amelyen szintén többen jelentkeztek részvényeseknek, amelyet később figyelembe vétel végett az alapítókna benyújtottak.

Az alapítók az eredeti tervezet szerint 600 darab részvényvel óhajtották a vállalatot létesíteni s minthogy e tervtől később sem állottak el, olyan alapelvekben kellett megállapodniok, a melyek nyomán az aláírásokat leszállíthassák. Elhatározták tehát:

1. Tíznel több részvénye ugyanazon egy egyének nem lehet.

2. A nem sajátkezűleg eszközölt aláírások érvénytelenek.

3. Megsemmisülnek a nem önjogu személyek és vidékiek aláírásai.

A már említett magán uton készült részvényjegyzési ivet is figyelembe vette a gyűlés, amennyiben az eredeti iv átvizsgálása után fennmaradt 151 részvény az ezen tett aláírásokra osztotta szét. De ugyanekkor új aláírási ivet nyitott, hogy azon minden részvényes kötelezettségének biztosítása végett sajátkezűleg jegyezze be nevét és részvényeinek számát. Az aláírásra kitett 600 részvény 156 aláíróra jegyeztetett.

Mint már jeleztük, a pénzintézet létesítői között a formára nézve nézeteltérés uralkodott; voltak, akik kizárólag részvény társaságot óhajtottak s e nézetet tette magáévá az elnök is; de voltak olyanok is, a kik a város, mint erkölcsi testület segédelmével hitték felállíthatónak és biztosítottak.

E két irányzat között az előbbi jutott érvényre s ez vetette meg jövő fejlődésének, nagyságának alapját.

A városnak mint erkölcsi testületnek támogatását csak annyiban kívánta a takarékpénztár igénybe venni, hogy felkérte, miszerint ideiglenesen szállást adna részére, továbbá engedné meg, hogy a gyűléseit a városházi termek valamelyikében tarthassa meg.

Azok közül, a kik mint alapítók vettek részt a nagy alkotásban vajmi kevesen élnek már. Az aláírókként szereplők közül mint közéletünk jelesei élnek még: K. Tóth Antal, Márton László, Bészler János, Csanak József érdemekben gazdag kereskedő, ki az alapítás évében könyvelője volt az intézetnek, Nánássy László, Szikszay János (Pésett), Rácz György,

Hegedüs Károly, Bignió János, Feischl Fülöp. Fölöttük félszázad vonult el, mióta e pénzintézet munkálkodva haladott a sikerben, melynek közvetlen megalkotói valának.

1846. márcz. 15-én alakult meg az első választmány. Igazgató lett Karap Sándor, aligazgató Dragota Ignác.

A 24 tagu választmány tagjai között a következő mais gyakran emlegetett neveket találjuk: Sárváry Ferencz, Péczely József, Nagy József, Molnár Sámuel, Rádl József, Sápó Sámuel, Csáthy K., Farkas Ferencz, Budaházy Sándor, Szöllőssy János, Kardos László, Komlóssy Imre, Simonffy Gábor, Kaffka Károly stb.

Az intézet üzletgazatainak körét, fejlődésének módozatait az alapszabályok tartalmazzák, amelyek szigorú tárgyilagosság s a takarékpénztárak ismeretéről tesznek fényes bizonyítást. A munkát Zalay Alajos, Karap Sándor, Sárváry Ferencz és Telegdi K. László készítették s ma is számottevő munkálat. Karap Sándor pedig, aki rendkívüli erélye, tapintata és tevékenysége mellett, kiváló egyszerűtetet párosított a pénzintézet felvirágoztatására, népszerű ismertetést irt e a takarékpénztárról, amelyet a város nyomdájában elkészítettek s a debreczeni lakosok közt kiosztottak.

Az alakuló gyűléstől 1896. febr. 18-tól fogva egészen ugyanazon év július hó 1-ig a vezetőség a pénzintézet megalakulása és az ügyek rendezésével foglalkozik. Helyiség után nézett s kibérelte a városháza alatt lévő Mógor féle boltot, mivel a helyiségek szűk voltával indokolva, ingyenes helyiséget a város nem bocsátott rendelkezésükre.

Pénztárnokká, egyhangulag nyilatkozó bizalom folytán Komlóssy Imre ügyvédet, könyvelővé pedig Csanak József kereskedőt választották.

A megválasztott tisztviselőket, mielőtt működésüket megkezdték volna, a választmány tanulmányi utra küldötte és pedig először Pestre, azon indokból, mert ott magyarul történik a könyvelés és másod sorban Pozsonyban, mert ott legfényesebb eredménnyel működik a takarékpénztár. A kezelési mintákat csakugyan a pozsonyi takarékpénztártól vették át.

A választmány további határozatával elrendelte, hogy az aláírt részvényenként, melyeknek értéke 50 frt, és így az alapítók 30000 frt. 50 százalékát tevő összeg 25 frt befizetessék. A befizetések gyorsan megtörténtek, úgy hogy a 600 db. részvény után esedékes 15000 frt már július 1-én együtt volt: mire a pénzintézet tényleges működését megkezdhetette.

Megválasztották az alapszabályokban foglaltakhoz képest, a beváltási bizottságba (váltó vizsgálók.) a kereskedők közül Nagy Józsefet, Rádl Józsefet, Kiss Orbán Jánost, Schöberl Józsefet; a nem kereskedők közül: Sárváry Ferenczet, Csáthy Károlyt, Kerner Károlyt és Lápó Sámuel.

A pénzintézet 1846. év július hó 1-jére nyílt meg. Működési köre az alapszabályok értelmében és célzatainál fogva kiterjedt:

1. Betéteknek kamatozás végett elfogadására s ezeknek visszaadására.

2. Kölcsönadásoknak és pedig

a) ingatlan vagyona.

b) ingó vagyona.

3. Beváltási ügyletekre, tehát váltók loszámitolására. A kamatlatat 4%-ban állapította meg. Működési körét nagy területre alapította, nem elégedett meg Debreczennel. Eltekintve a nemesi birtokra adott kölcsönöknél követett módozatokról, főlemlitendőnek véljük, hogy a debreczeni tanyaföldekre nyilvánonként csak 100 frt adatott kölcsönül; mert még akkor Debreczen birtokosai a várostól mint alzálo-

gosok birván a földet; arra csak 100 frtot fizettek a városnak. Ezt az új összeget tartották tehát biztosítéknak.

A házbirtokra adott kölcsönök biztonsága érdekében megkövetelte már 1846-ban, hogy a kölcsönvevő házat valamely tüzbiztosítási vállalatnál előbb biztosítsa. Az ékszerek és drágaságokra adott kölcsönzés is megindult. Valamint az új intézet mindjárt ügykörébe vonta az érték-papír üzletet is.

A két első pénzbetevő, ki a megnyitás után jelentkezett, id. Fényes József 500 frttal és Bendzsák János 50 frttal. Az intézet megnyitásának első napján a betét a 2000 frtot meghaladta. Ugyanakkor megkezdődött a kikölcsönzés és az első kölcsöntkérő Mihályházy Varga József volt, ki a kishegyesi 8 nyilas váltott földjére 500 frtot kért kölcsönül, melyet a bemutatott betáblázási okirat és kötelezvény alapján meg is kapott.

Az igazgatóság és választmány törekvéseinek sikerét, pénzügyi eredményét fényesen igazolja az első félévi zárlat, a mely 101896 frt 13 kr. bevételt 94404 frt 53 kr. kiadást tüntet fel.

De azért hol maradnak mögötte ezek a számok az ötvenedik év milliókra menő összegeinek? . . .

Hajdu-szoboszlói választások.

— Saját tudósítónktól. —

H.-szoboszló június 23.

Ma volt nálunk a városi képviselőválasztás, a mely csupán a belvárosban volt izgalmasabb, míg a többi kerületben csaknem zajtalanul folyt le. A belvárosi választásnál megtörtént ama, mindenestre jellemző eset, hogy az intelligencia és a függetlenségi párt hivatalos jelöltjei ellenében a hajdumegyei takarékpénztár hivatali eljáróját beválasztották városi képviselőnek. Választási fő-elnök Fekete Sándor nyug. megyei főjegyző volt, mellette működtek még egyes tizedek elnökei. Beválasztattak az első tizedből: Hetey Ignác, dr. Kiss Sándor, Tőkés Zsigmond és Szabó Sándor hivatali szolga. Szabó Sándorral szemben elbuktak az első tizedben Horogh Sándor gazdálkodó, a függetlenségi jelöltje, Soós Mihály járásbírósi tisztviselő, Grósz Samu kereskedő. A II-dik tizedben P. Czegléd János, Kiss Gábor, Horogh Sámuel lettek beválasztva, míg a többi tizedek kevés kivétellel a régieket választották be. A VI-dik tizedben új tagokul bejutottak Kovács Jeremiás és S. Kovács Sándor, a VII-ik tizedben nagy szorítások után Padrah Sándor kir. közjegyző, akit az első tized fel nem fogható módon mellőzött s a ki 7 szavazattal lett városi képviselő. Az első tizedet kivéve, ahol 260 szavazat körül lett beadva, a többi tizedekben mindössze alig szavazott 2-300 választó. A negyedik tizedbeli kissé zavaros választás valószínűleg megsemmisítették, hol az egyik jelölt érdekében mint hirlik, etettek-i tattak volna.

*

A városi tisztújítás július 7-én fog megtartatni Hajdu-Szoboszlón. Ugy halatlatszott, hogy nagyon esendes választás lesz, közeledvén azonban a választás napja, a kombinációk minden irányban megindultak. A sok találgatás és jóslgatás között a legvalószínűbb s az általános óhajnak legjobban megfelelő, a város ér-

dekeire nézve legajánlatosabb az a lista, a melyen a jelöltek a következők: Polgármester: *Kovács* Gyula, a ki eddigi működésével, pártatlanságával és a város ügyeinek rendezésével az egész város rokonszenvét és becsületét kiérdemelte; tiszti ügyész: *Hetey Ignác* egyhangulag.) városi tanácsnokok: *Váczy Ferenc* és *Oláh Miklós*, első árvaszéki ülnök: *Fehér Gábor*, második árvaszéki ülnök: *Zakar Sándor*, házi pénztárnok: *Cseke János*, városi árvagyám *Jeges János*, pénztári ellenőr, *Sághy Ferencz*, állami adók pénztárnoka *Kürthy János* vagy *Cseke Gábor* (áthelyezve), városgazda: *Mónus Gyula*. Az alkapitányi állásra *Nagy Károly* eddigi alkapitány és *Karácsony Gyula* napdíjas pályáznak, a kik közül a *Nagy Károly* választása csaknem egyhangulag fog végbemenni. Városi aljegyző *Borók Gyula* lesz. Valószínű, hogy a fensoroltakon kívül mások nem lesznek még jelölve sem.

Táviratok.

— A *Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

A t. Házból.

Budapest, június 24. A képviselőház ma tartotta meg ebben az ülészakban utolsó érdemleges ülését, a melyen a tegnap elfogadott törvényjavaslatokat harmadszori olvasásban is elfogadták, valamint tudomásul vették *Lukács, Dániel* és *Perczel* miniszterek válaszait a hozzájuk intézett különböző interpellációkra vonatkozólag. Elfogadták *Horváth Gyulának* az interparlamentáris kongresszus költségeiről szóló indítványát s meghallgatták *Hévízy János* és *Veress Józsefnek* jelentéktelen interpellációit. — Végül *Bánffy Dezső* báró miniszterelnök indítványára a Ház elnapolta magát szeptember hó 3-áig, a mikor a *büncvádi eljárásról* szóló törvényjavaslattal kezdi meg működését. Az ülés végén a képviselők *Szilágyi Dezső* elnök mellett zajos óvációt rendeztek.

Tisza Kálmán beszámolója.

Budapest, június 24. *Tisza Kálmán* ma délben számos országgyűlési képviselőtársa kíséretében Nagyváradra utazott, hogy ott megtartsa beszámoló beszédjét. A beszámoló beszéd iránt rendkívül nagy az érdeklődés, mert a rendkívül fontos politikai kijelentéseket fog tartalmazni.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az írtatára feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig. Felmunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Előfizetési felhívás.

Az 1896-ik év harmadik évnegyedének közeledtével felhívjuk olvasóink szíves figyelmét lapunk eddigi előfizetésének megújítására.

Programunk ezentul is a régi marad, mert erős meggyőződéssé kövült bennünk az a tudat, hogy a jövő a **szabadelvű** eszméké. E meggyőződésünkből kifolyólag egy pillanatra sem habozunk továbbra is *azon az uton haladni, melyet huszonkét évvel ezelőtt haladásunk és elveink győzelmi irányítással megjelöltünk.*

Szellemi és anyagi erőben gazdag városunk érdekeit is szeretettel fogjuk szolgálni ezentul is. Egy mozzanat sem fogja kikerülni figyelmünket és hűséges odaadást fogunk tanúsítani minden oly kérdésben, mely széppé, nagygyá és virágzóvá akarja tenni az Alföld eme őseréjű metropolisát.

A *Debreczeni Ellenőr* komoly és megbízható hírlapirás organuma lesz a jövőben is és tiszteletben fogja tartani művelt olvasóközönségének irodalmi jó ízlését. Zsurnalisztikai vervevel s a mások nézeteinek, politikai hitvallásának tiszteletben tartásával fogjuk írni lapunkat úgy, hogy az szívesen látott és nélkülözhetetlen jó barátjává váljék m. t. olvasóinknak.

A *Debreczeni Ellenőr*
szerkesztősége.

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése **június hó végével lejárt**, hogy a megfelelő összeget beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése megzavartassék, mert ezentul csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre **előre fizettek.**

Hátralékos előfizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni szíveskedjenek, minthogy ellenesetben a lap további küldését f. évi július hó elején beszüntetjük.

Egy napilap előállítására és fenntartására olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése ezéjjából csakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadóhivatal.

— **Személyi hír.** *Joó* István, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület középiskolájának főfelügyelője holnap M.-Szigetre utazik, hogy az ottani főgymázium érettségi vizsgálatain elnököljön.

— **A holnapi rendkívüli közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város köztörvényhatósága holnap délelőtt 9 órakor *Dégenfeld József* gróf, főispán elnöklése alatt gyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a **szervezeti**

szabályzat tárgyalása lesz. Előreláthatólag e gyűlésre a bizottsági tagok nagyrésze eljön, hogy e nagyfotosságú ujtás keresztülvitelét támogassa, vagy meg-hiusítsa. A szervezeti szabályrendelet kiterjeszkedik a törvényhatóság hatáskörére, az egyes hivatalok ügyködési körére, új állások szervezésére, mely szervezést a modern közigazgatás megszapordott tennivalói okvetlenül megkívánják. — Ugyancsak a szervezeti szabályzat a fizetésfelemeléseket is javasolja, mely immár szintén égető szükségé vált. Természetesen hatalmas viták lesznek, főleg egyes állások hatáskörének javaslatánál és a fizetések emelésénél. A vita előreláthatólag pár napig fog tartani s mint értesülünk az ellenzék legkiválóbb szónokai készülnek a sorompóba lépni. Mindenesetre kívánatos, hogy a fontos ügy a komoly és higgadt tárgyalást, mert egy újabb elodázása a közigazgatás ügymenetére és a tisztviselőkre igen kellemetlen volna.

— **A szabolcsi papság és a millenium.** A budapesti lapok nyomán mi is közöltük tegnap *Ferenczy Bertalan*, nagykállói plébános, szabolcsi főesperes és landecki prépost nyilatkozatát, melyben tiltakozik azon vad feltevés ellen, hogy a szabolcsi rk. papság egy része hiveit az ezredéves kiállítás látogatásáról lebeszélte volna. A nyilatkozat nemes hangon utasítja vissza a vádat, melynek eredetére és rosszlelkű szerzőire rátalálhatnánk, ha egyáltalában érdemes volna a vakondok útját és munkáját figyelemmel kitenni. Mi, kik személyesen ismerjük *Ferenczy Bertalan* prépostot, lelünk meggyőződéssel állíthatjuk, hogy ilyen izgatások az ő főesperesi kerületében nem fordulhatnak elő. Az ő lelkesítő pályája nyitott könyv, tiszta tükör. Pap és ember a szó legnemesebb értelmében, kiből a magas műveltség a hazaszeretettel és szívjósággal párosul. Kerületének papjai pedig nyílt szívű, igaz emberek, a hazának hű fiai, egyházaik jogának törhetlen védelmezői. Ilyen vezető és ilyen lelkészekre csak az foghatja rá a hazafiatlan izgatás vádját, kik jogosítva érzik magukat elbírálni oly kérdéseket, melyekhez egyáltalán nem értenek. Mi azt hisszük, hogy a nagykállói járás érdekében gazdag főszolgabirájának, *Zoltán Istvánnak* jelentése nem hű forrásból származó információkon alapult, mert ő, ki hosszú időn keresztül folytonosan érintkezik hivatalos állásából kifolyólag a szabolcsi papsággal, legjobban tudja, hogy ez a papság jogaiból egy jottát sem enged, de a hazaszereteten sem előzi meg senki.

— **Érettségi vizsgálatok a kollégiumban.** Az ős kollégium gimnáziumának nyolczadik osztályos tanulói ma délelőtt fejezték be az érettségi vizsgálatokat, a melyen a miniszter biztosaként *Farkas József* budapesti theologiai tanár, az egyházkerület képviselőjében pedig *Joó* István középiskolai felügyelő voltak jelen. Jelentkezett 60 tanuló, ezek közül egy az írásbelin elbukott, négyen pedig betegség miatt visszaléptek. Jeles bizonyítványt kaptak öten, névszerint *Balogh Sándor, Fisch Jenő, Kiss József, Nagy Gyula* és *Szilágyi Sándor*, jól tizenhatan feleltek, huszonhatan egyszerűen éreftnek nyilvánítottak. Hét diák két hónapra, egy pedig egész évre visszavetettetett.

— **A utozzai csata évfordulója.** Ma ünnepelte házi ezredünk tisztikara hősi bajtársai halálának évforduló napját. Az összes tisztikar

Teljes díszben, élén *Surich* ezredes, ezredparancsnokkal megjelent a római katolikus templomban, a hol ez alkoma díszes ravaltalt állítottak föl. A *Dr. Wolafka* Nándor püspök pontifikálása mellett megtartott gyászmisé a 39-ik gyalogezred zenekara kísérte zenei számokkal.

— **Szabolcsmegeye tanfelügyelője.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Eördögh* Dezső bars megyei királyi tanfelügyelőt Szabolcsvármegyébe helyezte át.

— **Lelkeszi jövedelmek összeírása.** A közoktatásügyi miniszter ma több példányban megküldötte Debreczen város tanácsához a latin és görög szertartású katolikus lelkészek és segéd lelkészek jövedelmei összeírása tárgyában kiadott rendeletét. Az összeírás megkezdésének ideje 1896. június 20-ik napja s hatvan nap alatt minden lelkészségben elkészítendő. A városhoz azért küldötte meg a miniszter ezeket a rendeletet, mert minden törvényhatóság területén a jövedelmek összeírásának felülvizsgálatára felülvizsgáló bizottság alakítandó, a melynek elnöke a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, illetve polgármester, Debreczenben *Simonffy Imre*) vagy ezek helyettese. Egyházi tagjai az egyházmegyei hatóság három kiküldöttje; világi tagjai: a pénzügyigazgató, a tiszti ügyész, az illető város főszolgabírója (törvényhatósági városokban az egyik tanácsos, rendezett tanácsú városokban a polgármester) illetve ezek helyettesei és a törvényhatóság egyik jegyzője mint előadó és jegyzőkönyvvezető. A hol egy törvényhatóság területén két vagy több egyházmegye találkozik (mint például Debreczen területén a nagy-váradi latin szertartású és a munkási g. kath. egyházmegye) ott minden érdekelt egyházmegye küld három meghatalmazottat, akik azonban csak saját egyházmegyéjükről nézve vesznek részt a tárgyalásokon. — Hasonló rendelet érkezett Hajdúvármegyéhez is.

— **Felhívás az alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyh.-megyei tanítóegyesület** tagjaihoz. Tanító egyesületünk ez évi rendes közgyűlését, mint diszgyűlést Budapesten július 5-én tartja meg, a Lónyai-utczában a ref. főgymnasium üléstermében d. e. 11 órakor, melyre van szerencsém a t. tagtársaimat tisztelettel meghívni. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Jelentés az Egyesület múlt évi működéséről, anyagi és szellemi állapotról, rövid visszapillantással az egyesület múltjára. 3. „A magyar iskolatartás-jog múltja jelene és jövője”. Értekezés: *Dobó Sándor* urtól. 4. Indítványok tárgyalása. H.-Hadház, 1806. június 22. Kartársi üdvözléssel *Simon* Károly, elnök.

— **Központi választmányi ülés a megyénél.** Hajdúvármegyei központi választmány a f. hó 29-én *Rásó Gyula* királyi tanácsos, alispán elnökle alatt ülést tart, a melyen a jövő évre érvényes bíró országgyűlési képviselő választók névjegyzékét állítják össze.

— **Éjjeli tűz.** Az éjjel, úgy félegy óra tájban az Árok-utczán *Szepessy* András házában utcai keleti épületszárnyát egy, eddig még ismeretlen tettes felgyújtotta. A tűz azonnal hatalmas lángokkal kezdett égni, azonban a házbeliak észre vették a veszedelmet s szomszédok segítségével a gyorsan terjedő tüzet rövid idő alatt eloltották. A rendőrség a gyújtogató kinyomozása céljából szigorú vizsgálatot folytat.

— **A debreczeni dalegylet Mezőtúron.** A mezőtúri dalegylet meghívására a debreczeni városi dalegylet vasárnap Mezőtúrra utazott, hogy részt vegyen daltestvérek zászlófelavatási ünnepélyén. A dalegylet tagjai *Márk* Endre elnök vezetése alatt

vasárnap délelőtt fél egykor érkeztek meg Mezőtúrra. A vasárnapi óriási közönség várta és lelkes éljenzéssel fogadta őket. *Dr. Ádám* Sándor ref. egyházi főgondnok, a mezőtúri dalegylet elnöke üdvözölte a vendégeket, mire *Márk* Endre válaszolt, röviden megköszönve a szép fogadtatást. — Délben zászlók alatt vonultak fel az egyletek, köztük a debreczeni dalegylet is a főgymnázium udvaráról a róm. kath. templomba, hol a plébános megáldotta az új zászlót. Innen a népkertben vonult az impozáns menet, a hol is *Turgonyi* Lajos ev. ref. lelkész szép ima kíséretében áldotta meg a zászlót. Alkalmi beszédet *dr. Ádám* Sándor mondott, végül pedig a debreczeni dalegylet adta elő nagy hatás mellett a „Mi zenéi tul a bérceket” kezdetű ünnepi dalt. A program után következtek a szegbeverések. Az ünnepély után a vendégek tiszteletére nagy lakoma volt a népkertben. A lakoma alatt természetesen számos felköszöntő hangzott el. *Dr. Ádám*, *Turgonyi* a debreczeni vendégekre emelték poharukat. A miénk közül felköszöntőt mondtak *Márk* Endre, *dr. Magoss* György, *Balogh* Ferencz és *Cziffer* Nándor. Este hangverseny volt, melynek számait felváltva a debreczeni és mezőtúri dalegylet énekei töltötték ki. A hangversenyt táncz követte, mely kedélyes hangulatban egészen reggelig tartott.

— **Emke gyűlés.** Az Emke Debreczen és Hajdúmegyei fiókjainak igazgató választmány a holnap délután négy órakor *gróf Dégenfeld* József főispán elnökle alatt és magán lakásán ülést tart, a melyen folyó ügyeket intéznek el s határoznak a kultur-kongresszuson való képviseltetés tárgyában.

— **Gáspár imre,** a kitűnő zurnaliszta és jeles költő átvette a Budapesten képekkel megjelenő „Nemzeti Hírlap” című függetlenségi újság felelős szerkesztését.

— **Felvételek a róm. kath. algymnáziumba.** A helybeli római katolikus algymnázium igazgatósága értesíti az érdekelt szülőket, hogy a beiratások a jövő tanévre vonatkozólag július hó elsején és másodikán, továbbá szeptember hó három első napjában eszközöltetnek. A felvételi díj a római katolikus növendékek számára 4 frt 50 kr., a más vallásuak számára pedig 4 frt 25 kr. lesz.

— **Papválasztás.** Közöltük annak idején, hogy *Sajtó-Kaza* község ref. gyülekezete, *Kiss* Albert országgy. képviselő s lelkész jeles tehetségű kaplánját, *Mindszenti* Imrét nagy többséggel lelkészévé választotta. A választást az egyházkerületi időszaki tanács megsemmisítette és új választást rendelt el, amely f. hó 14-én ejtette meg újból azon eredményt, hogy a gyülekezet *Mindszenti* Imrét nagy lelkesedéssel, óriási többséggel újra lelkészévé választotta.

— **Miért van annyi légy Debreczenben?** Csak úgy zug a milliónyi szárnycsörgő rovar utcákon, tereken s bárholyan próbáljuk megóvni lakásainkat a szentelen légy betolakodásától. A házak körül zümögő százazrekéből mindig beférkőzik annyi, hogy arcunkra, füllünkre azálva bosszantsanak, vagy tulszaporodásuk miatti kétségbeesésükben öngyilkossági szándékkal bőven hulljanak a forró levesbe. A más városokból Debreczenbe érkező idegnek konstatálják, hogy sehol sincs annyi légy, mint itt. Igaz, hogy nálunk a sok hízaló telep, nyílt mézarszékek, hentesszékek, nagy gyümölcs piac, tejpiac, kávéssátrak, hurkasor, zöldségpiac stb. pompás légynevelők, amelyek, ha talán nem is olyan arányban, másfelé is megvannak, de ahol aztán a legjobb ellenszere — a fecske is bőségben van. Hiábavaló ugyanis az a sokféle légyvesztő szer, ragacsos papíros, ha a fecske oly kevés számban van, mint nálunk. Egyik debreczeni ornithologus megfigyelése szerint

Debreczenben néhány év óta nagyon kevés a fecske, ami annak tulajdonítható, hogy nemcsak a vásott gyermekek, hanem sokan az elfogult felnőttek, háztulajdonosok közül is pusztították a fecskofészkeket. Az okatlan eljárás megboszulta magát, mert a fecskék nagy számban más vidékre költöztek s a légy szaporodik miriádokban. Megfigyelések bizonyítják, hogy a fecske naponként rendkívül nagy számban pusztít el a szentelen rovarokból, melyeket villámgyors röpülése közben, mintegy kötelességszerűleg fogdos el egymásután, aztán megölve ejti ki szájából. És a szorgalmas kis fekete frakkos munkások száma itt nagyon meggyérült, mert a műveletlenség, kegyetlenség elzavarta őket, kárára a közérdeknek és boszankodására azon józan gondolkodásuaknak, akik még mesterséges uton is tenyésztenék a hasznos fecskéket, ha lehetne. Ám tessék megvigyázni, több perczig tekinthetünk magunk körül a szabadban, míg egy-egy árva fecskét megpillantunk, míg pl. Nyíregyházán lépten-nyomon suhan el mellettünk. Nem is szenved ott a lakosság a légytől. A dolgot ajánljuk közfigyelembe.

— **Orosz újságírók Budapesten.** Vasárnap érkezett Moszkvából Budapestre harmineczöt újságíró, a kiket a kiállítás vendégül meghívott. Moszkván és Pétetváron kívül a következő orosz városokból vannak lapok képviselve: Tiflisz, Taganrog, Niszi-Novgorod, Kazan, Szmolenszk, Karkov és Tomszk (Szibéria). Van köztük még egy hollandi és egy német hírlapíró s *Vianzone* asszony, a párisi *Republique Française* Moszkvába, a koronázásra küldött tudósítója. A társaságot igen feltűnővé tették a fehér orosz sapkák, a díszes orosz egyenruha s két japáni újságíró, kik velük jöttek. Az egyik *Kotaro* Mochizuki, a ki már a júniusi ünnepeken is itt volt, a másik *Asahina*, a Tokio Nisi-Nisi-Simbun című japáni napilap főszerkesztője. Rendkívül érdekes piezi alak, sárgás bőrrel, kiálló fehér fogakkal és a legmandulább vágású szemekkel. — Hat órakor ebéd volt a Royaldban, melyen a japán újságíró is mondott felköszöntőt. A kis újságírócsereg először is a történelmi csarnokokat tekintették meg *Czobor* Béla dr. karaulozása mellett. Ez a kiállítás láthatólag nagy benyomást gyakorolt rájuk. Az a gazdagság, az a műértő tapintatos szervezés, az egyes tárgyak kidolgozása és roppant nagy értéke és az a jó állapot, a melyben a legrégebb ereklyék is fennmaradtak, bámulatba ejtette s nem egyszer lelkes kifakadásokra készítette őket. *Czobor* dr.-nak mindamellert nehéz feladata volt. A magyar história a külföldiek előtt meglehetősen ismeretlen; egészben két-három nagy királyra, *Szent Istvánra*, *Mátyás királyra*, a hősök közül *Zrinyire* és *Hunyady Jánosra* emlékeznek homályosan s így a magyaráznak sokszor kellett kiterjednie a magyar történet ismeretetésére is. Az újabb idő nagy alakait már jobban ismerik.

— **Köszönetnyilvánítás.** Azon mély sebet, melyet szeretett nőm elhunytá ütött lelkemen, némi részben enyhítette az a nagy részvét, a mely boldogult nőm temetése alkalmával nyilvánult. Mindazon rokonaimnak, barátaimnak, jó ismerőseimnek, kik e gyászom alkalmával fájdalomban osztozkodtak, a temetésen megjelenni szivesek voltak s imádott nőm porhüvelyét utolsó útjára kikísérték — ez uton mondok hálás köszönetet. *Rózsa* Lajos.

— **Öngyilkos aggastyán.** Tegnap délután *Szabó* Imre 70 éves, nős családos, gubásmester homok-utcai lakásán az ajtó sarkára felakasztotta magát. Hozzá tartozói azonnal értesítették az I. ker. rendőr-

séget, honnan Nagy Imre p. biztos dr. **Balkányi Ede** ker. orvossal a helyszíne sietett. Az orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. Szabó hozzátartozóinak állítása szerint életuntségéből lett öngyilkossá.

— **Olcóbb lett az orvosság.** A doktor meg a patika nagy szerepet játszik az ember életében, főleg a patika költség, a melytől irtóznak a családapák. Szinte szállóigévé vált a mondás: „drága, mint a patika”. Mindazonáltal szívesen rója le adóját mindenki, a kinek a szervezetét megrontja valami betegség, hogy a gyógyszerteréből orvosi rendeletre beszerzett orvosság révén helyreállítsa egészségét. Örömmel veszi bizonyára tudomásul mindenki, a ki a patikára fanyarodik, hogy ezentul olcsóbban csinálják a receptjét. A belügyminiszter ugyanis rendeletet bocsátott ki a hivatalos lapban, a gyógyszerársszabványra vonatkozólag. A Magyar Gyógyszerkönyv és gyógyszerársszabvány 1888-ban jelent meg utoljára; az orvosi tudomány haladása tette szükségessé a Magyar gyógyszerkönyv kiegészítését és a gyógyszer árfolyamának hullámozását. Az országos közegészségi tanács által kidolgozott eme, a gyógyszerész-kart és a nagyközönséget egyaránt érdeklő munkálatok eredménye az, hogy az új gyógyszerársszabvány a jelenleg érvényben lévőnél 10–12 százalékkal olcsóbb és jövőhő elsején lép életben. Az új gyógyszerkönyvet a belügyminiszter ma megküldötte Debreczen város tanácsához is.

— **Hajdn akar lenni.** Élkeseredésében sok mindent olyant megeselekszik az ember, a mire különben más állapotban nem is gondolna. Petőfi jnháza például azzal könnyített az elkeseredésén, hogy nagyot ütött a szamara fejére. Borsos Gábor debreczeni ember pedig azt tette, hogy be akart állani hajdunak. Ott kőborgott tegnap reggel tájban a rendőrség előtt, szörnységesen bunak eresztvén a fejét. A kapu alatt szóba ereszkedett egy rendőrrel:

— Az ur nagy urnak látszik, mondta, mert hogy csillagja van. Segiljen rajtam.

— Ugyan miben?

— Mondja meg, hun lehet hajdunak jelentkezni. Iflyu koromban harangöntő voltam, de vénségemre megbotlottam, mert megházasodtam; a feleségem meg vénellett, hát elszökött tőlem már vagy négy hete. A szívem azuta mindig fáj, hogy felejtsem a bánatomat, erre a veszélyes életre akarom adni magamat.

A roskatag inu Borsos Gábort beküldték a kapitányhoz, ki aztán megmagyarázta az öreg csontnak, hogy mivel a hajdu nem ért a harangöntéshez, a harangöntő se érhet a hajdusághoz, hát mehet. Borsos Gábor azóta vándorol és más valami veszedelmes foglalkozást keres.

Irodalom Művészet.

* Az **olcsó könyvtár**ból, mely **Gyulai Pál** szerkesztése mellett oly méltó népszerűséget ért el, ismét több (361–363. sz.) kötet jelent meg a **Franklin-Társulat** kiadásában. Egyik kötete **Árnyképek** (361. sz.) cím alatt **Csiky Gergelynek**, az elhunyt hírneves írónak hét elbeszélését közli; Csiky irodalmi sikereit mint drámaíró aratta, de mint elbeszélő és regényíró is az elsők közé tartozott. Az „Árnyképek” elbeszélései ezek: A kis macska. Estella. A mult. A szép Rhodope cipője. Az alibi. A nagyszabeni Medea. Válopér után. (Ez az utóbbi már csak töredék, mert a szerző nem végezhette be.) A 293 oldalra terjedő kötet ára csak 60 kr. — Meg-

jelentek továbbá az „**Olcsó könyvtár**ban”: A **rózsafa butor**, (362. sz.) **France Anatol** egyik legszebb műve, francziából fordította **R. F.**, ára 30 kr. **Csengics Szmil aga halála**, költői elbeszélés (363. sz.), írta **Mazsuranics Iván**, a néhai horvát bán. A horvát költészet e nevezetes termékét **Margalics Ede** ültette át magyarba, könnyen gördülő versekben, Ára 20 kr.

* **Verne Gyula munkái képes díszkiadásban.** A **Franklin-Társulat** tudvalevőleg **olcsó kiadást** rendez füzetekenként **Verne Gyula** műveiből, melyeknek képes magyar kiadására egyedül jogosult. A párisi eredeti kiadás képeit közli s ezenkívül minden mű fordítása jó, sőt a legjelesebb írók tollából származik. A nagy és díszes vállalatból, melynek egy gazdagon illusztrált füzeté 20 kr., most már a 39–43-ik füzetek hagyták el a sajtót s ezekkel indul meg **Verne** egyik legérdekesebb műve: **Servadac Hector kalandos utazása a naprendszeren át.** Az átdolgozást **Szász Károly** végezte. Minden könyvkereskedésben kapható, díszes bekötési táblákról is gondoskodott a **Franklin-Társulat**, s minden munkához ezek 40 kr-ért szerezhetők meg.

A királyné lepedője és az aranyos fejkötő.*

Soha sem fogom elfeledni azt az esetet, ami úgy felizgatott akkor s a mi később olyan kedves emlékké vált.

Az 1885-iki országos kiállítás nyarán **Erzsébet királyné** hazajött; mert **Erzsébet** királyné mindig hazajő, mikor a nemzetnek gyászja vagy öröme van. A mi nagy királynénk ajkáról gördülő magyar szó, az ő szeméből hulló köny, a nemzeti nagy ünnepre való hazatérte, mind, mind melegen érinti a mi szívünket s ha az lehetséges volna, még inkább megszeretnők **Erzsébet királynét.** De már réges-régen ott van ő minden jóra való magyarnak a szíve közepén!

Az 1885-iki kiállítás kalotaszegi szobájában a gyönyörű régi varrottasok között volt egy újabb darab is, egy „**Menyasszony-lepedő**”; ez megtetszett a **Felleges asszonynak** s hozzám azonnal jött a sürgöny, hogy ennek a kívánságnak nem lehet ellenszögülni, tehát tudassam a lepedő árát. Erre a hideg borzogatótt, mert hát az a lepedő nem olyan lepedő, mint más! Egy szép fiatal menyasszony, **Kovács Erzsi**, sok unszó, rábeszélő szóra adta ide, hogy bemutassam. „Aztán baja ne essék, rücskölés se érje; mert annak a fodorvászna olyan, mint a virág, a varrása, mint a gyöngyszem; a vak is láthassa, hogy esztendeig görnyedtem alatta, mig így kivarrám!”

— Hát aztán **Erzsi**, nem adnád el?

— Jaj, instálom, nem jó arról még csak beszélni sem! Oda nem adnám ezért a széles világért! — Aztán kezd aggódni:

— De istenem uram, vajjon nem is éri valami történet, valami rossz, ha arra messze viszik?

(A gy.-monostori embernek „arra fel”: a havas; a b.-hunynadnak „arra bé”: a szőlő-hegy; mind a kettőnek s egyáltalán minden kalotaszeginek „arra messze”: Budapest.)

— Mert instálom, ilyen „**fehérés**” nincs több a hazában... (A haza pedig a kalotaszegi embernek a saját faluja.)

Szép is volt az nagyon. Akkortájt már csakis a „**fehérést**” és az írás-utánit varrta a nép, az ugynevezett „**varrottas**” már réges-régen kiment a divatból. Az 1885-iki kiállítás után én kezdtem visszatartatni az

*) **Mutatvány Gyarmathy Zsigáné** „**Tarka képek a kalotaszegi varrottas világából**” című most megjelent könyvéből.

ősi munkát. Egy öreg, sánta asszony megtudta, azt magamhoz vettem s azzal tanítottam meg néhány leányt, kik aztán a magok falvában terjesztették.

Igyekeztem megnyugtani a menyasszonyt, mert minden áron óhajtottam, hogy az a gyönyörű darab diszítse a kalotaszegi szobát. Négy szél pompás fodorvásznonra volt varrva, az ugynevezett „**tányéros**”, és olyan volt, mintha hófehér karfiol rózsák duzzadtak volna halványsárgás fodrosságán.

Erzsi erősen hangsúlyozta, hogy bennem megbizik, s végre ideadta a lepedőt. Szeptemberben lesz a lakodalma, akkorra visszavárja, mert a nélkül nem lehet menyasszony senki.

És most épen ezt a féltett drága kincset akarja a királyné és azt nem szabad mondani, hogy annak nincsen ára. Mert hát a széles világot még a magyarok királynéja sem tudná érette adni; de ha tudná is, azért sem adná a szép asszony, legalább így mondta.

Nyomban befogattam és indultam **Győr-Monostor** felé. Ott terem az igazi fodorvászon. Az a regényes szép falu az én szülőföldem és szülőföldje annak a kis menyasszonynak is. Megálltam a leveles kapu előtt; a jó gazdacsalád szénát gyűjtött a kertben, csak **Erzsi** volt elől, a küszöbön ült és varrta a menyasszonyingének a piros „**válfo**”-jét. A mint meglátott, a kocsihoz futott.

— Instálom, tán haza hozá a fehérés lepedőt?

— Még nincs szeptember, **Erzsi**, addig van a szónk! Most csak azért jöttem közéték, hogy valami régi varrottas-minták kellenének; nálad van a láda kulcsa?

— Nyitva van, instálom; tüstént kihányok mindent, ha parancsolja.

És pár pillanat múlva a **dédanyák** gyönyörű munkái ellepték a karos padokat. Én pedig mindazon törtem mindazon törtem a fejem, hogy mi módon kezdjem ezzel a kis leánynyal? Tudok velők bánni, ismerem jól az eszök járását, de ez a menyasszonylepedő felette súlyos kérdés volt.

Erzsi elmerengve nézett egy pontra; követtem a tekintetét. A mint kivette a tulipános ládából a pártáját, felakasztotta a fogasra egy sárga kancsó fölé. A párta fehér gyöngy boglárai ragyogtak az ajtón beözönlő napfényben, a leomló szalagok pedig, mintha lángoltak volna.

A kalotaszegi leányok legféltettebb kincse drága ékessége a **fehérgyöngyös párta**. Akkor teszik fel először, mikor konfirmálnak és akkor utólszor, mikor saját esküvőjükre mennek.

Vállára tettem a kezem:

— **Erzsike!** szép, szép ez a párta, de szép ám az aranyos fejkötő is!

Gyorsan kérdezte:

— Talán bizony, instálom, látott egy szépet arra messze?

(A kis leány azt hitte, hogy **Budapesten** láthat az ember olyan fejhez simuló, arany sujtásos kis fejkötőt, a melyet itt hordanak a vékony, fehér kendő alatt.)

Ez a vágyakozó kérdés egyszerre jó utba igazított:

— Láttam, **Erzsi**, egy nagyon, nagyon szépet. Hej! mint ragyogna az a patyolat kontyoló alatt!

— Nagyon drága, instálom?

— Bizony nagyon... De, tudod mit, **Erzsi!** nézz csak ide, hiszen neked van még egy olyan menyasszonyi lepedőd, mint az a másik, hát ha annak, arra messze, jól megadnák az árát, vehetnél te azon egy olyan aranyos fejkötőt és még maradna belőle más egyébre is.

KÖHÖGÉS,
rekedtség és elnyálkásodásnál
a torok és lélegzési szervek
minden zavarainál
melegen ajánljuk
EGGER
kitünő hatásu
mellpasztilláit.

Kaphatók 25 és 50 kros eredeti do-
bozokban, minden gyógyszerárban
és nevesebb gyógy fűszerüzletben.

Fő és szétküldési raktár
EGGER A. FIAI
Nádor gyógyszerár.
Budapest, Váci körút 17.

540-30-22

Szeplő, májfoltok és az arcz minden
tisztá lansága ellen legjobb szer a
Dr. Siehulsky arczkenőese.
Egy tégely ára 50 kr.

Kitünő hatásu bedörzsölő szer **OSUZ,**
köszvény és derékfájás ellen, rándu-
lás vagy hűlés okozta ideg- és izom-
fájdalmakat biztosan megszüntet a ma-
r már nagy elterjedtségnek örvendő
PARADICSOM SZESZ,
nagy üveg 1 frt, fél üveg 50 kr.
Köhögés, rekedtség, nátház ellen
biztosan hat a
Dr. Balassa mellthea,
egy doboz 20 kr.
Felsorolt szerek kaphatók
FÜLEKY PÁL gyógyszerárában
DEBRECZEN, Péterfia.

541-10-10

CACAO-VERO
olajmentes, könnyen oldódó
Cacao, legfinomabb fajta.
Csokoládék
elismert legkitünőbb minőségek
HARTWIG és VOGEL
Bodenbach

Kapható a legtöbb cukrászdában,
fűszer-, csemege- és gyógyfű-kereskedő-
sekben.

524 78-65

OROSZ SZÉPÍTŐ különlegességek
G. RIES.
Orosz császári udvari szállító.
Moszkva—Bécs.
V., Laurenzgasse 3.
Egészségügyi hatóság
által
megvizsgáltatott,

**Venus-
Crème**
bőrkonerváló szer.

Kitünő, teljesen ártalmatlan cosmeticum. kiváltképen hasznos a bőr zsírfénye és érdessége
ellen; a bőrt vakító fehérré varázsolja, a ráncok és redők képződését megakadályozza,
és megővja az arczszin fiatalos frissességét. A „Venus oréme“ nem tartalmaz semmi z s i r-
n e m ű anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom
nélkül alkalmazható. Ára 2 frt.

„Eugénie folyópép“ mirtus-
virágok-
ból az arczszin szépítésére s a virágzó, tüle
arczszin állandó megőrzésére. Ugy az arcz-
nak és nyaknak, mint a kéznek és karoknak
gyönyörű lágytságot és márványszerű tisztasá-
got kölcsönöz; a bőr minden érdességét és
foltosságát megszünteti. Ára 2 frt.

„Eugénie hűtőpor“ fehér, ró-
zsaszin
és orémszínben, tartósan észrevétlenül ta-
pad, s a bőrnek természetes lágytságot és
üdösséget kölcsönöz. Ára 1 frt 20 kr. —
Pamacssal együtt 1 frt 50 kr.

„Triogen“ kitünő hajnövesztőszer;
erősíti a hajgyökereket,
teljesen megakadályozza a korpaképződést.
Ára 1 frt 60 kr.

„Nigritine végétale“ haj-
festő fekete és barna. A haj ezen szerrel
festve 6 hétig is megtartja a színét
és teljes lehetetlen a műleges festést természetes
színtől megkülömböztetni. Ára 3 frt 50 kr.

Folyékony kaukázusi ba-
juszpedró a bajusz növesztésére és
épentartására. A bajusz
felsütése nem szükséges, a nélkül is mind n
bajusznak a kívánt forma adható. Ára 75 kr

FŐRAKTÁR DEBRECZEN:
Szent-Királyi Tivadar
műipar-áru raktárában.

521-25-25

„MARGIT“
GYÓGYFORRÁS,
„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag,
félíg kötött szénsvartartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad
szénsvav csekélyebb jetenléte megővja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félíg kötött
szénsvav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli.
Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsvartalom-
ban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tudóbajokban**, különösen **tüdővérzék-
seknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeteiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán**
a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil,
dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménynyel
alkalmazzák a **légző-, emésztő- és hugyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz
präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,
borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár **Édeskuty L.**
Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

cs. és k. és szerb
k. udv. ásványvíz-
szállítóváll.
Budapest.

518 12-7